

#### מסורת הש"ס

א) נ"י מוספות סוכה כז ד"ה אס כחלן, ב) ז"ל השיטס יעב"ץ, ג) א) פסהדרין לטו, ד) זעלב' ב', ה) ו'ד"ה צויה אחרי ד"ה כחלן, ו) רש"א, ז) נ"י מי שרה פרשה ט, ח) ז"ל בעגל, ט) רש"א, י) עמנוס ב', יא) נאפטוים אן, יב) נדלשטיכטן, יג) ז"ל נאשוט דעטו וז"ה ברש"י שנע"ן, יד) נע"ש סוף בחוקוים, טו) נדלשט רכט מי שרה פרשה ט, יז) נאפטוים אן, יח) נאשט, יט) נאמורה טו, י"ש ברש"י, ק) נכל זה אמת צמיר סוף סדר בחוקוים,



#### תורה אור השלם

1. הלאו בה דברך באש נאם יי רבפטיש יפצץ קלע: ירמיהו כז כט
2. ארץ אשר לא נבסכבת האכל בה לחם לא תחסר כל בה ארץ אשר אגביה ברזל ומתקרה תחטב בחיטה: דברים ח ט
3. והסר בעס מלפך והעבר רךה ממשוך כי והלדו והשחרות הכל:
קהלת יא י
4. והיה הערך אשר אמר אליה הטי נא כרך ואשתה ואמרה שחה ובג ממלך אשקה אתה הכחת לעבדך ליתחק ובה אדע כי עשית חסד עם זנבני:

בראשית כד יד
5. ויאמר איש ישראל האיתם האיש העלה הזה כי להריך את ישראל עלה והיה האיש אשר יבנו יעשרנו המלך עשר גדול ואת בנו יתן לו ואת בית אביו יעשה:
במשנאל: שמואל א יז כה
6. והנה היוצא אשר יצא מלתי ביתי לקראתי בשוני בשלום מבני עמון והנה לך ותעלייתה עולה:
שופטים יא לא
7. והָרִי אין בגלעד אם רפא אין שם כי מדוע לא עלתה אַרְבַּת בת נמצי:

ירמיהו ח כב
8. ובנו את במות הבעל לשרף את בניהם באש עלות לבעל אשר לא צייתו ולא דברתי ולא עלתה על לבי שלא תאמרו הלא זה כעון כן הקצ"ה ליפתח ומישע ואברהם.
לוי מועלם לא צוימי למישע לשרוף את בנו באש דכמיב ויקח את בנו הזכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה על החומה ולשמים נתכוון כסבור היה לרמות להקצ"ה והאי דכמיב"ז על שפרו עזמות מלך אדום לשיד מילתא אחרינא הוא. ולא דברתי ליפתח (י) מימים ימימה ומתי חק דשארלץ ובתרגום מזכיר פנחס לגנאי ויפתח לגנאי אלנא לא היה הקצ"ה רואה צבתו שהרי מזכירם לגנאי לפי שלא הלכו זה אלל זה לצטל הנדר: ה"ג ולא עלסה על לבי זה יחאק בן אברהם. כלומר שאע"פ שצוייתי לו מעולם לא עלמה על לבי לשחוט בנו אלל לנסותו מפני קטיגורו היינו שטן כדלמר בםהדרין בהנחנקין (דף פט: ) והי אחר הדברים האלה<sup>[</sup> דבריו של שטן וכו'. ואית דלא גרסי האי ולא

עלמה על לבי יי דעטי בקרא אחרינא דלא כחז אלל אשר לא צוייתי ולא דברתי ודברתי ודברתי ודברתי על לבי. בתנחומא<sup>[</sup> אשר לא צוייתי זו צמו של יפתח אע"פ שצוייתי לו תורה ומצוות מזהו זו לא צוייתי עליו ולא דברתי זה בנו של מישע מלך מואב והלא מישע נכרי הוא ולא חולין הוא לי לדבר עמו אפילו דיבור צעלמא. ובאגדה<sup>[</sup> קא חשיב כלל בהדיהווא אשר יכה את קרית ספר ולכדה וגו' יי ורבי יונתן דלא חשיב ליה דצממרא פשעי ליה להאי קרא בהלכות שנשחטחו צימי אכלו של משה כדלמרין בתמורה (דף טו.) ואין לחוש שמשדה רוח הקדש על עבד ועל ממזר כדלמרין צנזרים (דף לח.) שאין שכינה שורה בו' מפי רבי. וגדעון ששאל למנוע טל מעל הארץ וצוה לנדה יריה<sup>[</sup> אין זה שלא כהוגן ומה תקלה ש' אס יסגר העולם על לילה אחת לצד מפי רבי: ויוצא כגשם לנו. פעמים אינו מתבקש שהוא סימן קללה בנקי<sup>[</sup> ו) דבר המסתבק לעולם. טל אפילו צימות החמה: פעמים נראה. כשהוא ערוס נראה וזרועו וכנגד לבו ואינו נראה כשהוא לבוש והכך נראית כל שעה שהיד נראית לעינים. וי"ל על כפיים (י) על השמים צורת אדם שהוא צכסא וכן נשא לצבנו אל כפיים (זכיה ג) מפי רבי: (ה) ה"ג פירוה שאלה והזכרה חדא מילתא היא. כלומר הא דקתי אין שואלין את הגשמים היינו אין מזכירין את הגשמים: ומאן סנא. דלמר סמוך לימות הגשמים מזכירין אכל לא קודם לכן: רבי יהושע היא. דלמר משעת הנחת גולג הוא מזכיר דהיינו יוס שמיני וזהו סמוך לגשמים דמן החג ואילך הוא זמן גשמים:



#### רבינו גרשום

עורפילא. מיטרא דקה. פרציידא. גרנר. דתותי קלא. תחת קרקע קשה. עורו פילי. התעוררו בקעים. כלומר שמינים המטר דקה בבקעים ומוציא התבואה שבהם. כיון דבטי ערקע רוצא, אף ת"ח כיון שיוצא שמו בעולם שוב הולך וגדול בכל שעה. שאני קשה ככדול. שאינו קשה לרצות. הציר אין בגלעל. כלומר, שהיה יכול לילך אצל אליהו ומתיר לו נדרו. על לבי זה יצחק. שלא היה בלבו של הקצות. שישחטוהו, אלא כפה כדי לנסותו. על כפיה חקותיך. וידיים נראין לעולם. אין שואלין את הגשמים. ותן טל ומטר. ר' יהודה אמר האחרון מזכיר. גבורת גשמים, וה"ה דשואלין ותן טל ומטר. מאן תנא. דהתחלת שאלה והזכרה מצי למיהי ביום אחד. דאמר משעת הנחתו. דהיינו בשביעי מתחילין להזכיר, שהוא חולו של מועד [ומצינן להתחיל לשאול בברכת

**עורפילא**. גשמים דקיס כך שמן כדלקמן: אפי' לפרלידא דסוסי

**קלא**. הגרעין שמתח גושה של קרקע: **מהניא**. שמתחיל לצצץ ולעלות מיד: **עורו פילי**. ססותם סדקי הארץ. ל"א שמגדלת ומלממת הגרעינין העומדין צסדקי הקרקע: **לוצנא מרבנן**. צבור חריף

כמו ציעי דלריצין צמסכת צילה (דף ז.) תלמיד חכם זקן לא קרי לוצנא אלא ההוא מרבנן קרי ליה: **כיון דנצט נצט**. שמתחיל לצצץ ולעלות עולה למעלה כך תלמיד חכם כיון שיאץ שמו הולך וגדל למעלה: **אורייתא מרתחא ליה**. שיש לו רוחב לב מתוך תורתו ומשים ללבו יותר משאר בני אדם. וקמ"ל דחייצין לדונו לכך וכות: **כאש**. שמחמם כל גופו: **י צוניה**. תלמידי חכמים מקיימי עולם צדייניו: **נרול**. קפדינים וקשים כנרול: **שלשה שאלו כו'**. משום דרבי צרכיה מייירי צגשמים לקמן נקט לה: **וצנוט אנשי העיר יוצאות והיה הנערה**. משמע הנערה היוצאה מחילה מן העיר ויאמר לה השקיתי (א) לה היה מנחש: **אפי' חגיגה אפי' סומא**. לפי שלא פירש צשאלתו ואפשר שמהיה צעלת מוס ולא יצין בה אליעזר ויקסנה: (אלא) **השיצושו כהוגן**. וזימנו לו רבקה: **דבר סומא**. כלל או חזיר: **והיינו דלמר לנו נציא כו'**. מדגלי ביה קרא ולמר הכרי אין צגלעד<sup>[</sup> ואלמנא דלא הוי ניחא קמי שמיא כדלמרין הכרי אין צגלעד] פנחס היה שם והיה יכול להסיר נדרו אלא שלא רצה יפתח לילך אכלו (י) והוא לא רצה לצוא אכל יפתח צברלשית רצה<sup>[</sup>: **וכספי אשר לא צויסי**. צירמיה כמיב צפרשת צקצוק וצנו את צמות (י) (המופת אשר בגיף בן הנס) לשרוף את (צנומיהם ואת) צניהם באש אשר לא יי צוייתי ולא] דברתי ולא עלמה על לבי שלא תאמרו הלא זה כעון כן הקצ"ה ליפתח ומישע ואברהם. לוי מועלם לא צוימי למישע לשרוף את בנו באש דכמיב ויקח את בנו הזכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה על החומה ולשמים נתכוון כסבור היה לרמות להקצ"ה והאי דכמיב"ז על שפרו עזמות מלך אדום לשיד מילתא אחרינא הוא. ולא דברתי ליפתח (י) מימים ימימה ומתי חק דשארלץ ובתרגום מזכיר פנחס לגנאי ויפתח לגנאי אלנא לא היה הקצ"ה רואה צבתו שהרי מזכירם לגנאי לפי שלא הלכו זה אלל זה לצטל הנדר: ה"ג ולא עלסה על לבי זה יחאק בן אברהם. כלומר שאע"פ שצוייתי לו מעולם לא עלמה על לבי לשחוט בנו אלל לנסותו מפני קטיגורו היינו שטן כדלמר בםהדרין בהנחנקין (דף פט: ) והי אחר הדברים האלה<sup>[</sup> דבריו של שטן וכו'. ואית דלא גרסי האי ולא

**עורפילא**. גשמים דקיס כך שמן כדלקמן: אפי' לפרלידא דסוסי

**קלא**. הגרעין שמתח גושה של קרקע: **מהניא**. שמתחיל לצצץ ולעלות מיד: **עורו פילי**. ססותם סדקי הארץ. ל"א שמגדלת ומלממת הגרעינין העומדין צסדקי הקרקע: **לוצנא מרבנן**. צבור חריף

עורפילא אפילו לפרציידא דתותי קלא מהניא ליה מאי עורפילא עורו פילי ואמר רבא האי צורבא מרבנן דמי לפרציידא דתותי קלא דכיון דנבט נבט ואמר רבא האי צורבא מרבנן דרתח אורייתא הוא דקא מרתחא ליה שנאמר י  הלא כה דברי כאש נאם ה' ואמר רב אשי י  כל ת"ח שאינו קשה ככדול אינו ת"ח שנא' י  וכפטיש יפוצץ סלע א"ל רבי אבא לרב אשי אתון מהתם מתניתו לה אנן מהכא מתנינן לה דכתיב י  ארץ אשר אבניה ברזל אל תקרי אבניה אלא בוניה אמר רבינא אפ"ה מיבעי ליה לאיניש למילף נפשיה בניחוחתא שנאמר י  והסר כעס מלפך וגו' א"ר שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן שלשה שאלו שלא כהוגן לשנים י  השיבוהו כהוגן לאחד השיבוהו שלא כהוגן ואלו הן אליעזר עבד אברהם ושאלו בן קיש ויפתח הגלעדי אליעזר עבד אברהם דכתיב י  והיה הנערה אשר אומר אליה הטי נא כרך וגו' יכול אפי' חגיגת אפי' סומא השיבו כהוגן ונודמנה לו רבקה שאלו בן קיש דכתיב י  והיה האיש אשר יבנו יעשרנו המלך עושר גדול ואת בתו יתן לו יכול אפי' עבד אפילו ממזר השיבו כהוגן ונודמן לו דוד יפתח הגלעדי דכתיב י  והיה היוצא אשר יצא מדרלתי ביתי וגו' יכול אפילו דבר טמא השיבו שלא כהוגן נודמנה לו בתו והיינו דקאמר להו נביא לישראל י  הצרי אין בגלעד אם רופא אין שם וכתיב י  אשר לא צייתי ולא דברתי ולא עלתה על לבי אשר לא צייתי זה בנו של מישע מלך מואב שנאמר י  ויקח את בנו הבכור אשר ימלך תחתיו ויעלהו עולה ולא דברתי י  זה יפתח ולא עלתה על לבי זה יצחק בן אברהם אמר רבי ברכיה אף כנסת ישראל שאלה שלא כהוגן והקב"ה השיבה כהוגן שנא' י  וגדעה גרדפה לדעת את ה' כשחר נכון מוצאו ויבוא כגשם לנו אמר לה הקב"ה בתי את שואלת דבר שפעמים מתבקש ופעמים אינו מתבקש אבל אני אהיה לך דבר המתבקש לעולם שנאמר י  אהיה כמל לישראל ועוד שאלה שלא כהוגן אמרה לפניו רבש"ע י  שימיני כחותם על לבך כחותם על זרועך א"ל הקב"ה בתי את שואלת דבר שפעמים נראה ופעמים אינו נראה אבל אני אעשה לך דבר שנראה לעולם שנאמר י  הן על כפיים חקותיך: אין שואלין את הגשמים כו': סברוה שאלה והזכרה חדא מילתא היא מאן תנא אמר רבא י  ר' יהושע היא דאמר י  משעת הנחתא א"ל אביי אפילו תימא רבי אליעזר שאלה לחוד והזכרה לחוד ואיכא דאמרי לימא רבי

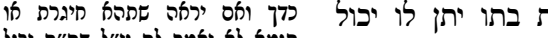
## מאימתי פרק ראשון תענית

## ד.

**עורפילא**. היינו גשם דק אפילו לפרלידא דתותי קלא מהניא פי' פרלידא זו גרעין שהוא מתחת האבן היינו כמו חטה שמתחת הקרקע: **מאי עורפילא עורו פילי**. פי' מעוררן ומלמחן פילי פי' אותן העומדים צסדקי הארץ: **שלשה שאלו שאלו כהוגן**. אליעזר שאלו ויפתח וא"ת אמאי לא חשיב כלל בן יפונה שאמר אשר יכה את קרית ספר ולכדה ונחמי לו את עכסה צמי לאשה אמאי לא פריך כמו הכא יכול ממזר או עבד וי"ל דהא דקאמר כלל שיתן לו י  הקצ"ה כל מי שיכול לחזור אותן הלכות ששכחו צימי אכלו של משה אתן לו עכסה צמי וי"מ דלך נקראת י  עכסה שכל הרואה אותה כועס על אשמו וזהו ודאי משום צניעות ויחרא דקא חזו צה והיה סומך דזכותה וחות דידיה מסמיעי דלא מזדווגין לה אלא כפי מעשיה כדליתא צקוטה (דף צ.) דאין מזווגין וכו': **יברוך אפי' חגיגת או סומא**. מימה אמאי לא נקט הכא גבי אליעזר עבד אברהם כמו דקאמר גבי שאלו צמקון יכול אפי' ממורת או שפחה וכו' ואמר רש"י משום דגבי אליעזר לא שייך עדיין ממורת דהא לא נמנה תורה אי נמי דגבי אשה לא דייק עלמא אלא לויפי וא"ת היכי קאמר דשאל אליעזר שלא כהוגן והא לא אמר אלא אשר אומר אליה הטי נא כרך ואס יראה שמהא חגיגת או סומא לא יאמר לה וי"ל דה"פ יכול אפילו חגיגת ואפילו סומא יכול אפי' חגיגת שיהיה לה אפילו רגל של עץ והוא לא יהא רואה או סומא כגון שיש לה עינים יפים ואינה רואה כלל: **והיינן דקאמר דהו נביא לישראל הצרי אין בגלעד אם רופא אין שם**. כלומר להסיר נדרו ליפתח והא הוה פנחס ואמאי לא הלך יפתח אכלו להסיר נדרו אלא מתוך גסות רוחו אמר לא אלק אכלו שאני שופט וגניד אלא יצא אכלי ופנחס אמר לימי גצאי דלנא נציא ועל ידי תהא פטורה שהייתי י  שורה ומתיר הנדר יפתח נענש שנפלו אצרו קודם מימה דכמיב ויקצר צערי גלעד ופנחס נענש דכמיב לפנים היה ה' עמו י :

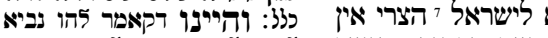
ואמר

נב' ר"י היא דאמר בשעת הנחתו. ממוה לי אמאי נקט ר"י דנצייתא ולא נקט ר"י דנצייתא מיי"ט האחרון אח"כ מאלמא צנ"ה ב'ספר המכריע לר"ד דמחק זה וכל"ל סתם מני ר"י הלא:



#### מוסף רש"י

נבט. לזון למח (מור"י ח). מיוס משכנין צו בהחתו. מיוס משכנין צו בהחרונה דהיינו צנעני (לעיל ב.).



#### רבינו חננאל

עורו פילי. פי' הטיפה היוורת כבח ומצערות, פילא כמו פילחא. כדכתיב כמו פלח ובקע בארץ. אפי' לפרציידא דתותי קלא. פי' [הפרין] שחתת האבן צומת, וכן תלמיד חכם דומה לפרי תחת האבן ששובא שואב וכיון שצומח [צומח] בכת (אחים) [אתון] פיי' פרציידא דתותי קלא, ורע תבואה שהיא תחת אבן צומחת. פי' קלא, מלשון שקל קלא פתק בהן. צורבא מרבנן דמרתח אורייתיה מרתחא ליה, שנאמר הלא כה דברי כאש. אמר רב שמואל בר נחמני א"ר יונתן שלשה שאלו שלא כהוגן, אליעזר שאול ויפתח. ומצינו בבראשית רבה, ארבעה הן ששאלו שלא כהוגן אליעזר שאול ויפתח וכלב, ושטתיה כיון שואלו וכלב שוין דהורוייהו תחית (בתורה) [בתם] כח, חשיב להו כאחד, לפיכך חני הכא שלשה. אין שואלין הגשמים. כיון ששינוי כאן שאלת הגשמים סמוך לגשמים היא, והצרכנו לומר סברוה שאלה והזכרה ביום אחד הם. הניחא לר' יהושע דאמר משעת הנחתו מזכיר, וןמחר שואל, כי אין שאלה אלא בתפלת התול ביי"ח בברכת השנים, אלא לר' אליעזר קשיא. ושינוין הזכרה לחוד ושאלה לחוד לזמן אחד, ולאו כי הדרי.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

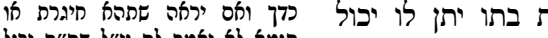
חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

## ד.

**עורפילא**. היינו גשם דק אפילו לפרלידא דתותי קלא מהניא פי' פרלידא זו גרעין שהוא מתחת האבן היינו כמו חטה שמתחת הקרקע: **מאי עורפילא עורו פילי**. פי' מעוררן ומלמחן פילי פי' אותן העומדים צסדקי הארץ: **שלשה שאלו שאלו כהוגן**. אליעזר שאלו ויפתח וא"ת אמאי לא חשיב כלל בן יפונה שאמר אשר יכה את קרית ספר ולכדה ונחמי לו את עכסה צמי לאשה אמאי לא פריך כמו הכא יכול ממזר או עבד וי"ל דהא דקאמר כלל שיתן לו י  הקצ"ה כל מי שיכול לחזור אותן הלכות ששכחו צימי אכלו של משה אתן לו עכסה צמי וי"מ דלך נקראת י  עכסה שכל הרואה אותה כועס על אשמו וזהו ודאי משום צניעות ויחרא דקא חזו צה והיה סומך דזכותה וחות דידיה מסמיעי דלא מזדווגין לה אלא כפי מעשיה כדליתא צקוטה (דף צ.) דאין מזווגין וכו': **יברוך אפי' חגיגת או סומא**. מימה אמאי לא נקט הכא גבי אליעזר עבד אברהם כמו דקאמר גבי שאלו צמקון יכול אפי' ממורת או שפחה וכו' ואמר רש"י משום דגבי אליעזר לא שייך עדיין ממורת דהא לא נמנה תורה אי נמי דגבי אשה לא דייק עלמא אלא לויפי וא"ת היכי קאמר דשאל אליעזר שלא כהוגן והא לא אמר אלא אשר אומר אליה הטי נא כרך ואס יראה שמהא חגיגת או סומא לא יאמר לה וי"ל דה"פ יכול אפילו חגיגת ואפילו סומא יכול אפי' חגיגת שיהיה לה אפילו רגל של עץ והוא לא יהא רואה או סומא כגון שיש לה עינים יפים ואינה רואה כלל: **והיינן דקאמר דהו נביא לישראל הצרי אין בגלעד אם רופא אין שם**. כלומר להסיר נדרו ליפתח והא הוה פנחס ואמאי לא הלך יפתח אכלו להסיר נדרו אלא מתוך גסות רוחו אמר לא אלק אכלו שאני שופט וגניד אלא יצא אכלי ופנחס אמר לימי גצאי דלנא נציא ועל ידי תהא פטורה שהייתי י  שורה ומתיר הנדר יפתח נענש שנפלו אצרו קודם מימה דכמיב ויקצר צערי גלעד ופנחס נענש דכמיב לפנים היה ה' עמו י :

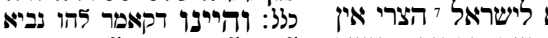
ואמר

נב' ר"י היא דאמר בשעת הנחתו. ממוה לי אמאי נקט ר"י דנצייתא ולא נקט ר"י דנצייתא מיי"ט האחרון אח"כ מאלמא צנ"ה ב'ספר המכריע לר"ד דמחק זה וכל"ל סתם מני ר"י הלא:



#### מוסף רש"י

נבט. לזון למח (מור"י ח). מיוס משכנין צו בהחתו. מיוס משכנין צו בהחרונה דהיינו צנעני (לעיל ב.).



#### רבינו חננאל

עורו פילי. פי' הטיפה היוורת כבח ומצערות, פילא כמו פילחא. כדכתיב כמו פלח ובקע בארץ. אפי' לפרציידא דתותי קלא. פי' [הפרין] שחתת האבן צומת, וכן תלמיד חכם דומה לפרי תחת האבן ששובא שואב וכיון שצומח [צומח] בכת (אחים) [אתון] פיי' פרציידא דתותי קלא, ורע תבואה שהיא תחת אבן צומחת. פי' קלא, מלשון שקל קלא פתק בהן. צורבא מרבנן דמרתח אורייתיה מרתחא ליה, שנאמר הלא כה דברי כאש. אמר רב שמואל בר נחמני א"ר יונתן שלשה שאלו שלא כהוגן, אליעזר שאול ויפתח. ומצינו בבראשית רבה, ארבעה הן ששאלו שלא כהוגן אליעזר שאול ויפתח וכלב, ושטתיה כיון שואלו וכלב שוין דהורוייהו תחית (בתורה) [בתם] כח, חשיב להו כאחד, לפיכך חני הכא שלשה. אין שואלין הגשמים. כיון ששינוי כאן שאלת הגשמים סמוך לגשמים היא, והצרכנו לומר סברוה שאלה והזכרה ביום אחד הם. הניחא לר' יהושע דאמר משעת הנחתו מזכיר, וןמחר שואל, כי אין שאלה אלא בתפלת התול ביי"ח בברכת השנים, אלא לר' אליעזר קשיא. ושינוין הזכרה לחוד ושאלה לחוד לזמן אחד, ולאו כי הדרי.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי, אלא שאלה לחוד והזכרה לחוד, דמזכירין ביום ראשון ושואלין בחולו של מועד.

חונן. דאי ר' אליעזר, כיון דאמר בראשון מתחיל להזכיר, לא מצי למיהוי התחלת הזכרה והתחלת שאלה ביום אחד, דביו"ט ראשון ליכא שאלה, שהוי אין מתפללין בו אתה חונן, ולא מצי למישאל אלא בברכת השנים. אפי' חמא, דקתני אין שואלין ר' אליעזר היא, ולא תימא שאלה והזכרה כהדרי,